

20. Työnvälitys¹⁾

Työnvälitystoimisto kuului kertomusvuonna jatkuvasti kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön valvontaan.

Työnvälityslautakunta

Lautakunnan kokoonpano. Työnvälityslautakunnan puheenjohtajana toimi kertomusvuonna op.neuv. Hilja Vilkema ja varapuheenjohtajana os.hoit. Aarre Pulkkinen. Työnantajien edustajina kuuluivat lautakuntaan sos. joht. Eero Rusama ja joht. Martti Sorvari sekä työntekijäin edustajina valist. pääll. Kosti Lindgren ja toimitsija Vilho Pulkkinen sekä hänen jälkeensä 23. 4. lähtien tal. hoit. Erkki Korhonen. Varajäseniä olivat työnantajien edustajat, merikapt. Toivo Rosnell ja dipl. ins. Väinö Hintikka sekä työntekijäin edustajat, toimitsijat Hilarius Brask ja Heikki Helkavuori. Kaupunginhallitusta edusti lautakunnassa prof. Erkki Leikola.

Lautakunnan kokoukset. Työnvälityslautakunnalla oli kertomusvuonna 7 (ed. v. 9) kokousta ja käsiteltiin niissä 91 (102) asiaa. Niistä mainittakoon: 27. 1. myönteisen lausunnon antaminen kaupunginhallitukselle Suomen Rakennusmestariiliton, Tuberkuloosiiliton, Ekonomiliiton, Lääketieteenkandidaattiseuran, Medicinarklubben Thoraxin ja Ohjelmapalvelun työnvälityslupa-anomuksista; 18. 9. lausunnon antaminen kaupunginhallitukselle työnvälitystoimiston huonetiloista tulevassa sosiaalivirastotalossa; 2. 12. lausunnon antaminen kaupunginhallitukselle ylijohtaja Niinen laatimasta mietinnöstä, joka koskee ns. suurten ikäluokkien Helsingin kaupungille aiheuttamia toimenpiteitä; 16. 12. puoltavan lausunnon antaminen kaupunginhallitukselle Ekonomiekandidatföreningen, Ekonomföreningen Niord, Ekonomföreningen Merkur, Företagsekonomiska Föreningen, Svenska Handelshögskolans studentkår ja Svenska Handelsinstitutets i Helsingfors Seniorförening nimisten yhdistysten yhteisestä anomuksesta saada työnvälityslupa ylläpitämälleen paikanvälitystoimistolle Ekonomplatser; 16. 12. lausunnon antaminen palkkalautakunnalle mahdollisesti todetuista kaupungin virkasäännön puutteellisuuksista tai epäkohdista; 27. 5. kaupunginhallituksen ilmoitus toimiston uuden ohjesäännön vahvistamisesta sekä ammatinvalintakomitean lakkauttamisesta; 27. 5. lautakunnan ehdotus kaupunginhallitukselle erityisen työhönsijoitusosaston perustamisesta vanhempia ikäluokkia varten; 27. 1. nuoriso-osaston toimikunnan ehdotus nuorison työpaikan hakuun liittyväksi Suomen Nuorisöjärjestöjen Edustajiston kautta maan nuorisolle levitettäväksi kirjelmäksi; 18. 9. nuoriso-osaston toimikunnan kokoonpanon muutokset uuden ohjesäännön mukaisesti.

Kirjeenvaihto. Työnvälitystoimiston kirjeenvaihto kertomusvuonna sekä v. 1957 selviää seuraavasta asetelmasta:

Osasto	V. 1958		V. 1957	
	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä	Saapuneita kirjeitä	Lähetettyjä kirjeitä
Yleiset osastot	2 959	3 767	2 993	2 614
Henkisen työn osasto	1 107	5 200	1 932	6 489
Nuoriso-osasto	610	8 202	2 167	14 696
Merimiesosasto	3 455	1 859	2 763	956
Maatalousosasto	877	1 774	747	1 163
Ravintolaosasto	1 563	3 056	1 443	4 916
Kaikkiaan	10 571	23 858	12 045	30 834

¹⁾ Kertomukseen kuuluvat tilastotaulukot, joita ei ole otettu tähän teokseen, on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa ja työnvälitystoimiston kertomuksen eripainoksessa.

Työnvälitystoimisto

Osastojako. Työnvälitystoimistossa oli kertomusvuoden aikana kaksi yleistä ja viisi erikoisosastoa. Yleisistä osastoista kumpikin, mies- ja naisosasto jakautuivat kolmeen ala-osastoon, miesosasto rakennusammattityön, metallityön ja sekatyön ala-osastoihin sekä naisosasto taloustyön, tehdastyön sekä puhdistus- ja aputyön ala-osastoihin. Erikoisosastoja olivat henkisen työn, nuoriso-, merimies-, maatalous- ja ravintolaosasto.

Henkilökunta. Työnvälitystoimiston vs. johtajana toimi fil. maist. Yrjö Vuorjoki. Kertomusvuoden aikana tapahtuivat seuraavat muutokset: henkisen työn osaston vs. toimentajan valt. maist. Kauko Niskalan siirryttyä Helsingin työvoimapiiriin palvelukseen hänen sijalleen tuli yliopp. Maire Nuotio; nuoriso-osaston vt. ammatinvalinnanohjaajaksi kulkulaitosministeriön ammatinvalinnanohjaustoimistoon siirtyneen fil. kand. Pirkko-Anni Nöjdin tilalle määrättiin fil. maist. Riitta Högman ja hänen tilalleen tp. toimentajaksi valt. kand. Kyllikki Ryyppö ja toimentajaksi virkavapaan toimentaja Anja Berglundin tilalle yliopp. Riitta Kivikoski; vuoden alussa nimitettiin ammatinvalinnanohjaajaksi fil. maist. Sirkka Meriluoto; merimiesosaston johtajaksi ekon. Nils Mattssonin siirryttyä USA:han valittiin toimentaja, yliopp. Jorma Tötterström; osastonhoitaja Alli Ahovaaran erottua eläkeikäisenä hoiti merialan naisten työnvälitystä fil. maist. Enni-Sinikka Tenn. Keväällä aloitti toimintansa merimiesosaston yhteyteen perustettu meripäällystöväilytys, jonka hoitajaksi lautakunta valitsi merikapit. Hans Malmgrenin.

Huoneistot. Yleiset osastot, maatalousosasto ja ravintolaosasto toimivat Aleksanterinkadun 1:ssä, merimiesosasto Satamakadun 2:ssa, meripäällystöväilytys Hietalahdenranta 15:ssa, henkisen työn osasto ja nuoriso-osasto Unioninkadun 20:ssä. Ylioppilasväilytys siirrettiin kertomusvuoden aikana Uudelta Ylioppilastalolta henkisen työn osaston huoneistoon.

Työmarkkinat

Kertomusvuodesta muodostui epäedullisin työllisyysvuosi sodan jälkeen. V. 1957 alkanut taloudellinen lamakausi jatkui kertomusvuonna yhä kärjistyneempänä. Avainasemassa oli rakennusteollisuus, jonka supistumisen seurauksena rakennusalan ammatti- ja apumiesten työttömyys muodosti huomattavimman osan työttömyystilastojen osoittamasta kokonaistyöttömyydestä. Tämän rinnalla kohtasi työttömyys ankarana myös metalliteollisuuden työvoimaa ja levisi yleensä kaikille elinkeinoelämän aloille. Työnvälitystoimiston vuositilastossa kuvastui alityöllisyys siten, että erillisten työnhakijoiden kokonaisluku nousi edelliseen vuoteen verrattuna 36 340—40 222, työnhakemusten luku 76 701—97 326, ja että vastaavasti työvoiman kysyntä väheni, mikä ilmeni työpaikkatarjousten luvussa 39 256—35 893 sekä välitysten luvussa 32 046—30 125. Myös työnhakemusten luku 100 työpaikkatarjousta kohden, minkä katsotaan kuvaavan työvoiman tarjonnan ja kysynnän suhdetta, muuttui epäedullisemmaksi luvuin 195.4—271.2. Tämä ns. yleinen rasitusluku oli sodanjälkeisistä suurin, v:n 1953 siihenastista huippulukua, 210.8 korkeampi.

Näiden lukujen rinnalla voidaan toimiston eräillä osastoilla todeta numerollisesti vastakkaisiakin muutoksia, jotka nekin johtuivat alityöllisyydestä.

Työvoiman suuresti vähentynyt kysyntä aiheutti nim. myös työvoiman liikkuvuuden vähentymisen. Se näkyi työssä olevien työntekijäin pidättyvyytenä uuden työpaikan hakemisessa. Työpaikastaan kiinnipitämistä esiintyi selvimmin kausiluontoisella ravintolalalla ja merimiesten keskuudessa, mutta se oli todettavissa kaikilla aloilla. Työnvälitystoimiston tilastoluvuissa tämä seikka kuvastuu naistyönhakijain kokonaisluvun vähene-
misenä (16 757—16 349). Myös eräiden osastojen työnhakijain luku aleni v. 1957—1958, nim. ravintolaosastolla 3 951—3 546, merimiesosastolla (ilman kertomusvuonna alkanutta meripäällystöväilytystä) 2 978—2 663 ja nuoriso-osastolla 4 585—4 402. Miesten luku väheni maatalousosastolla 2 978—2 933 ja henkisen työn osastolla 3 657—3 642.

Toimiston viikottainen työnhakijaluku muuttui kausivaihtelujen mukaan. Vuoden ensimmäisellä viikolla se oli 3 846 (v. 1957 1 402). Kevätkauden huippu oli 26.4. 7 945 (18. 5. 1957 3 582), vuoden alin luku 19. 7. 4 541 (29. 6. 1957 1 563) ja loppuvuoden korkein luku 29. 11. 6 560 (30. 11. 1957 4 547). Alityöllisyys on vaikuttanut, että kevätkauden huippu on siirtynyt lähemmäksi maaliskuuta, jolloin viralliset työttömyysluvut ovat

tavallisesti korkeimmillaan. Työssä olleiden työnhakijoiden luku laski ed. vuoteen verrattuna ja oli sen suhde kaikkiin työnhakijoihin: 4. 1. 9 %, 3. 4. 7 %, 5. 7. 10 % ja 4. 10. 10 %. Vastaavat prosenttiluvut ed. vuonna olivat 19, 14, 20 ja 14. Muutokset vahvistavat edellä esitettyä huomiota työvoiman liikkuvuuden vähenemisestä.

Työnhakemukset. Työnhakemus on voimassa, mikäli työhönsijoitusta tai työnhakijan ilmoittamaa peruutusta ei tapahdu, ilmoittautumisviikkoa seuraavan viikon loppuun asti. Jos hakemus tämän ajan umpeenkuluttua, mutta saman kalenterikuukauden aikana uudistetaan, merkitään kuukausitilastoon uusi työnhakemus saman henkilön osalta. Samoin menetellään, jos työnhakija on osoitettu niin lyhytaikaiseen työhön, että hän saman kalenterikuukauden tai jo saman viikon aikana uudistaa työnhakemuksensa. Jos työnhakemus on voimassa kuukauden vaihteessa, se merkitään siirtona seuraavan kuukauden tilastoon.

Työnhakemusten luku koko toimistossa oli kertomusvuonna 97 326 (ed. v. 76 701), josta miesten hakemuksia 53 516 (39 855) ja naisten 43 810 (36 846). Työnhakemusten lisäys oli 20 625 eli 26.9 %. Miesten hakemukset lisääntyivät 13 661 eli 34.3 % ja naisten 6 964 eli 18.9 %. Prosenttiluvut osoittavat työllisyystilanteen huonontuneen enemmän miesten kuin naisten kohdalla. Erikoisosastojen työnhakemuslukujen muutokset käsitellään näiden osastojen toimintakertomuksissa. Yleisten osastojen alaosastoilla tapahtuivat seuraavat muutokset hakemusten määrissä: rakennusammattityöt 6 900—10 914, metallityöt 4 698—7 565, sekatyöt 8 330—10 384, taloustyöt 1 114—1 541, tehdastyöt 2 923—5 439, puhdistus- ja aputyöt 7 228—9 521. Nousu oli suurin kahdella ensiksi mainitulla alaosastolla.

Työnhakijat. Eri työnhakijoiden luku oli koko toimistossa 40 222 (ed. v. 36 340), joista miehiä 23 873 (19 583) ja naisia 16 349 (16 757). Työnhakijaluvut poikkeavat työnhakemusluvuista, naistyönhakijalukujen aletessa. Tätä ilmiötä on edellä selostettu. Kun kuitenkin naistyönhakijain ja heidän hakemustensa välillä näkyy numerollinen vastakaisilmiö, se johtuu siitä, että eräillä osastoilla työnhakijat ovat oman alan vakituisten työn puutteessa hakeutuneet tilapäistöihin, joiden päättyminen aiheuttaa työnhakemusten lukuisia uusiutumisia. Hyvänä esimerkkinä tästä on tehdastyön alaosasto (työnhakijoita 837, työnhakemuksia 5 439). Merimiesosastolla on miesten työnhakemuksia ja hakijalukua lisännyt meripäällystöväilytyksen perustaminen.

Työpaikkatarjoukset. Koko toimiston työpaikkatarjousten luku oli 35 893 (ed. v. 39 256), josta miehille 15 110 (15 945) ja naisille 20 783 (23 311). Kun kokonaisluvussa oli v. 1956—1957 vähennystä 2.9 % ja 1957—1958 8.6 %, tämä osoittaa työllisyyden jyrkemmän heikentymisen. Työllisyystilanteen huononeminen ei ilmene kuitenkaan työpaikkatarjousten luvussa prosentuaalisesti läheskään niin selvästi kuin työnhakemusten kohdalla, jossa lisäys oli 26.9 % ja miesten kohdalla jopa 34.3 %. Työnhakijain vähennyksen yhteisprosentti oli hieman korkeampi, 10.7 %. Tässä on tosin meripäällystöväilytyksen osuus kohottanut työpaikkatarjousten lukua. Lisäksi on todettava, että samoin kuin v. 1957 on kertomusvuonnakin työpaikkatarjouksiin vaikuttanut suotuisasti se, että työnantajat ovat saaneet helpommin sellaista työvoimaa, josta aikaisemmin on ollut puutetta. Eräissä tapauksissa on työpaikkatarjousten luku jopa kasvanut, kuten rakennusammattityön (798—1 056), taloustyön (2 366—2 907) ja taiteilijaväilytyksen (1 346—1 810) kohdalla. Yleisten eli ruumiillisen työn osastojen työpaikkatarjousten yhteissummakin laski vain 15 567—15 517. Tällä tavoin voi työnvälitystoimisto vaikeassakin työllisyystilanteessa palvella työmarkkinoiden tasapainottajana siten, että se kokoavana keskuselimenä estää työttömyyttä lisäävää työmarkkinaharhailua ohjaamalla ilman työtä olevaa työvoimaa tehokkaasti työvoiman kysynnän mukaisesti. Se on tapahtunut etupäässä joko tarjoamalla työtä oman alan ulkopuolella tai työvoimaa sen puutteessa olleille aloille. Niinpä esim. taloustyön alaosasto on entistä paremmin voinut lieventää kotiapulaisten puutetta ja tehdastyön alaosasto tarjota ilman työtä oleville näitä paikkoja tai tilapäistöitä eri aloilla.

Työnvälitykset. Edellä selostettu työmarkkinatilanteen tasapainottaminen näkyy myös työpaikkatarjousten ja välitysten suhteessa. Kertomusvuonna suoritettiin 100 työpaikkatarjousta kohden 83.9 välitystä (ed. v. 81.6), mikä luku on korkein sodanjälkeisistä. Näyttää olevan niin, että aktiivisesti harjoitetun työnvälityksen teho kasvaa sitä mukaa kuin työllisyystilanne heikkenee ja työnvälitys tälläkin tavoin voi antaa positiivisen panoksensa vaikeassa työmarkkinatilanteessa. Kertomusvuonna suoritettiin 30 125 väli-

tystä (ed. v. 32 046). Vähennys oli 6 % (8.6 %). Miesten välityksiä oli 13 971 (14 345) ja naisten 16 154 (17 701). Yleisten osastojen välityksissä olivat muutokset v. 1957—1958: rakennusammattityö 711—979, metallityö 985—829, sekatyö 3 965—3 815, taloustyö 925—1 191, tehdastyö 885—842, puhdistus- ja aputyö 5 622—5 401. Kuten työpaikkatarjouksissa nousi välitysluku rakennus- ja taloustöissä, mutta muillakaan alaosastoilla ei lasku ollut huomattavaa. Taiteilijavälityksen välitysnousu selostetaan erikoisosastojen kohdalla.

Täydelliset tilastotiedot selviävät eripainoksen tilastoliitteestä.

Kustannukset. Työnvälitystoimiston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 68 905 469 mk (62 568 853 mk). Ne menot, joihin anotaan valtion osallistumista työnvälityslain mukaan, olivat 67 900 400 mk (61 608 073 mk).

Ylioppilasvälityksen, joka toimi henkisen työn osaston alaosastona, luvut sisältyvät eri osastojen välitystilastoihin siten, että sen työnhakijat kuuluvat henkisen työn osaston työnhakijoihin, mutta työpaikkatarjoukset ja työnvälitykset on merkitty eri osastojen tilastoihin työpaikan laadun mukaan. Ylioppilasvälityksen toimittamia välityksiä oli yhteensä 915 (1 076), ja ne jakautuivat eri osastoille seuraavasti: henkisen työn osasto 618 (720), metallityön alaosasto 89 (132), taloustyön alaosasto 142 (120), sekatyön alaosasto 31 (41), naisten tehdastyön alaosasto 5 (22), ravintolaosasto 20 (23), rakennustyön alaosasto 2 (7), puhdistus- ja aputyön alaosasto 7 (6) ja maatalousosasto 2 (—).

Erikoisosastot. Erikoisosastojen toimintaa valvovat työnvälityslain ja työnvälitystoimiston ohjesäännön mukaan erityiset toimikunnat puheenjohtajanaan lautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtajanaan lautakunnan varapuheenjohtaja.

Henkisen työn osaston (henkisen työn välityskeskus) toimikunnan varsinaiset jäsenet olivat: työnantajien edustajina varat. Åke Heiniö ja kauppaneuvos Aulis Kauppinen sekä työntekijäin edustajina järjestösiht. Kunto Kaski ja valt. maist. Yrjö Raita. Varajäsenet olivat: työnantajien edustajina varat. Eero Mattlar ja kanslianeuvos Wilhelm Sjöberg sekä hänen kuolemansa jälkeen valt.maist. Mika Savonen 17. 2. lähtien. Työntekijäin edustajina olivat toimits. Akseli Sainio ja fil.maist. Olavi Suominen. Toimikunta kokoontui kertomusvuoden aikana kolme kertaa.

Henkisen työn osaston johtajana oli fil. lis. Herman Turja.

Insinööri- ja teknikkovälityksessä samoin kuin monissa muissakin alaosastoissa ilmeni taloudellisen tilanteen heikkouden jatkuminen varsin selvästi. Työnhakijain lisäys oli alkuvuodesta hyvin voimakas, mutta tasaantui kesään mennessä ja väheni vuoden loppupuolella niin, että hakijain yhteisliisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli vain 3.4 %, nousun ollessa miesten kohdalla yksinään 4 % ja naisten kohdalla määrän pysyessä edellisen vuoden tasolla. Paikkojen tarjonnassa tapahtui miesten kohdalla vähennystä n. 40 %, mutta naisten kohdalla nousua 37.4 %, kokonaisvähennyksen ollessa 28.7 %. Naisten paikkatarjouksien nousu koski lähinnä laborantinpaikkoja. Aivan vuoden lopulla tarjoutui miehille useita paikkoja myyntitehtävissä, mutta insinöörejä eivät tämänlaatuiset, jossakin määrin epävarmat paikat näyttäneet kiinnostavan, vaan he jäivät mieluummin odottelemaan suunnittelu- ja käyttötehtäviä. Heikoin näytti tilanne kertomusvuonnakin olleen rakennusalalla ja lähes yhtä heikko koko vuotta ajatellen myös vahvavirtainsinöörien ja -teknikoiden kohdalla. Yli 35-vuotiaita oli vaikeata sijoittaa näillä kummallakin alalla. Työpaikkatarjouksien muutokset edelliseen vuoteen verrattuna heijastuvat myös välitysluvuissa siten, että miesten paikkojen välitykset laskivat kertomusvuonna 30 %, naisten nousivat 29.2 %, yhteisvähennyksen ollessa 18.2 %.

Konttorihenkilöstön kohdalla tapahtui työnhakijain määrässä miesten kohdalla vähäistä nousua, yhteensä 4.5 %, naisten kohdalla vielä vähäisempää laskua, nim. 2.6 %, hakijoiden yhteisen vähennyksen ollessa vain 1.3 %. Yleistilanteen jatkuva heikkous näkyy selvästi työpaikkatarjouksien vähenemisenä, joka oli miesten osalta 16.3 %, naisten paikkojen osalta 22.8 % ja yhteisvähennys 21.8 %. Luonnollisena seurauksena vähenivät myös tämän alan paikkojen välityksetkin, joskin yhteensä hieman vähemmän, nim. 18.6 %. Miesten osalta vähennys oli 19 %, naisten sama kuin yhteisvähennys eli 18.6 %.

Myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä nousi hakijoiden lukumäärä miesten osalta 2 %, naisten osalta 10.6 % ja molempien kohdalla yhteensä 7 %. Sitävastoin työpaikkatarjouksien väheneminen kuvastaa tälläkin osastolla työnsaantivaikeuksia. Vähennys oli miesten kohdalla 14.8 %, naisten kohdalla 19.7 % ja yhteisvähennys 17.3 %. Tästä huoli-

matta välityksissä tapahtui vähennystä hieman vähemmän, nim. miesten osalta 13.2 %, naisten kohdalla 16.2 %, yhteisvähennyksen ollessa 15.6 %.

Taiteilijavälityksessä tapahtui edelliseen verrattuna selvää vilkastumista. Niinpä työnhakijoiden lisäys oli miesten kohdalla 6.1 %, naisten kohdalla 16.8 % ja yhteislisäys 7.1 %. Työpaikkatarjoukset ovat lisääntyneet miesten kohdalla 33.3 %, naisten kohdalla 24.2 % ja yhteensä 31.3 %. Välityksien noususta tulee miesten osalle 34.7 %, naisten osalle 22.2 % ja yhteisnousuksi 32.7 %. Ehkäpä kehitykselle on luonteenomaista, että välityksistä yhä kasvava osa koskee pääkaupungin ulkopuolella olevia työpaikkoja. Niinpä kaikista välityksistä v. 1957 tämä välitysprosentti oli 63.5, kertomusvuonna 75.3. Muualle välitettyjä miehiä koskeva luku nousi edelliseen vuoteen verrattuna 65.1 %, naisia koskeva vastaava luku 33.3 %, yhteisnousun ollessa 57.3 %.

Virkamiesvälityksessä jatkui jo edellisenä vuonna selvästi näkynyt yleistilanteen heikkous. Vähennystä tapahtui edelliseen vuoteen verrattuna työnhakijain määrässä miltei tasan 3 %, työpaikkatarjouksissa 4.4 % ja välityksissä miltei tasan 7 %.

Akateemisten alojen kohdalla heikko tilanne jatkui kertomusvuoden aikana samanaikaisena kuin edellisenä kertomuskautena. Valtiotieteen kandidaateista varsinkin naisten sijoittumisvaikeudet jatkuivat edelleen siitakin huolimatta, että tämän tutkimuksen suorittaneiden lukumäärä laski luvusta 97 v. 1957 lukuun 78 v. 1958. Hallinto-opin kandidaattien valmistusmäärä oli kertomusvuonna 16. Koko tutkinto lopetettiin tarkoitustaan vastaamattomana. Myös lainopin kandidaatin tutkimuksen suorittaneiden lukumäärä väheni 112—88. Heidän sijoittamisensa kohtasi vaikeuksia kertomusvuonnakin, kun taas alemman oikeustutkimuksen suorittaneiden kohdalla ei ilmennyt vaikeuksia. Tämänkin tutkimuksen suorittaneiden lukumäärä laski kertomusvuonna 19:ään oltuaan edellisenä vuonna 24. Kansakoulunopettajien koulutuksen tehostumisesta johtuen lakkasi epäpätevien viransijaisten kysyntä miltei kokonaan.

Ylioppiläsvälitys siirtyi kertomusvuoden aikana henkisen työn osaston huoneistoon ja vastaanottoaika pidennettiin 2 tunnilla. Työnhakijoiden lukumäärä nousi edelliseen vuoteen verrattuna 5.7 %. Paikkojen tarjonnassa tapahtui vähennystä 17.2 % ja välityksissä 15 %. Välityksistä oli 67.5 % henkisen työn aloilta ja ne, yhteensä 618 (720), jakautuivat seuraavasti: opetustoimi 203 (183), teknilliset alat 13 (4), liike- ja toimistoalat 391 (504), terveyden- ja sairaanhoito 2 (4), julkiset yhdyskunnat ja järjestöt — (2), kirjallinen ja taiteellinen toiminta 9 (23).

Työnhakemukset. Osastolle tehtyjen työnhakemusten yhteismäärä oli 23 060 (17 781), josta miesten 9 983 eli 43.3 % (7 250 eli 40.8 %) ja naisten 13 077 eli 56.7 % (10 531 eli 59.2 %). Työnhakemusten yhteisluvun nousu edellisestä vuodesta oli 5 279 eli 29.7 %, josta miesten kohdalla 2 733 eli 37.5 % ja naisten kohdalla 2 546 eli 24.2 %.

Työnhakijat. Osaston työnhakijain luku oli 9 672 (9 507), josta miehiä 3 642 eli 37.7 % ja naisia 6 030 eli 62.3 % (3 657 eli 38.5 %, 5 850 eli 61.5 %). Miesten lukumäärän lasku oli siis 15 eli 0.4 % ja naisten lukumäärän nousu 180 eli 3.1 %. Työnhakijain lukumäärän yhteisnousu oli 165 eli 1.7 %.

Aloasastoittain tapahtuivat seuraavat muutokset: konttorihenkilöstön työnhakijaluku laski 4 296—4 235 ja virkamiesvälityksen 1 018—987; myynti- ja mainoshenkilöstön työnhakijaluku nousi 1 401—1 499, insinööri- ja teknikkovälityksen 718—743, taiteilijavälityksen 680—734 ja ylioppiläsvälityksen 1 394—1 474.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjouksia tehtiin yhteensä 5 657 (6 130), joista miehille 2 332 eli 41.2 % (2 163 eli 35.3 %) ja naisille 3 325 eli 58.8 % (3 967 eli 64.7 %). Miehille tarjottujen paikkojen luku nousi 169:llä eli 7.8 %; naisille tarjottujen laski 642:lla eli 16.2 %, yhteisluvussa tapahtui laskua 7.7 %.

Aloasastoittain tapahtui työpaikkatarjouksissa laskua edelliseen vuoteen verrattuna kaikkialla muualla paitsi taiteilijavälityksessä, jossa nousu oli 1 404—1 843. Vähennykset olivat seuraavat: insinööri- ja teknikkovälityksessä 232—164, konttorihenkilöstön välityksessä 2 602—2 035, myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä 722—587 ja virkamiesvälityksessä 311—298.

Työnvälitykset. Työnvälityksiä suoritettiin 4 841 (5 002), josta määrästä oli miesten paikkoja 2 088 eli 43.1 % (1 848 eli 36.9 %) ja naisten 2 753 eli 56.9 % (3 154 eli 63.1 %). Miesten paikkojen välitysluku kasvoi 240:lla eli 13 %, naisten väheni 401:llä eli 12.7 %, yhteisvähennyksen ollessa 161 eli 3.2 %.

Aloasastoittain tapahtui työnvälitysten määrissä vähennystä kaikilla muilla osastoilla

paitsi taiteilijavälityksessä. Vähennykset olivat edellisestä vuodesta: insinööri- ja tekniikkovälityksessä 121—99, konttorihenkilöstön välityksessä 2 010—1 637, myynti- ja mainoshenkilöstön välityksessä 544—459, virkamiesvälityksessä 241—224 ja ylioppilavälityksessä 1 076—915. Taiteilijavälityksessä tapahtunut nousi oli 1 364—1 810.

Edellisestä vuodesta poiketen toiminta oli eräin osin, nim. työnhakemusten osalta, vilkkain jo tammikuussa ja lähes yhtä vilkas syyskuussa. Kevätkauden kaksi vilkkainta peräkkäistä kuukautta olivat huhti- ja toukokuu. Hiljaisin kuukausi tässä suhteessa oli kertomusvuonna kesäkuu ja miltei yhtä hiljainen myös heinäkuu.

Verrattaessa kertomusvuoden lukuja edellisen vuoden vastaaviin lukuihin, voidaan todeta yhtenä piirteenä edellä kosketeltu yleiskuvan »hajanaisuus», so. sen sijaan, että jokin kuukausi olisi joka suhteessa ollut joko kiireisin tai hiljaisin, kuten oli asianlaita v. 1957, kertomusvuonna vilkkain kohta osui, kuten edellä esitetystäkin on käynyt selville, eri kuukausiin riippuen siitä, ovatko kyseessä työnhakemukset, hakijat, työpaikkatarjoukset tai välitykset. Olipa mies- ja naistyoönhakijain numeroissa vilkkaimpina kuukausina myös keskinäisiä eroavuuksia. Tämä johtuu suurimmalta osalta työllisyystilanteesta, joka pani sekä työnhakijat että -antajat reagoimaan eri tavoin ja aikaisemmasta käyttäytymisestä poikkeavasti. Työnhakijat ovat taloudellisesti epävarmoina aikoina entistä pidättyvämpiä paikanvaihdoissaan ja työnantajat puolestaan uutta henkilökuntaa ottaessaan. Siihen viittaavat mm. seuraavat numerot. Työnhakemuksien kohdalta tapahtui, kuten jo on mainittu, yhteensä lähes 30 % nousu, mutta työnhakijain määrien keskimäärin noustessa vain vajaat 2 % ja työpaikkatarjousten luvun laskiessa lähes 8 %. Näissä oloissa on miltei välttämättömänä seurauksena välitystenkin lasku. Näin tapahtuikin kaikkien muiden paitsi taiteilijavälityksen osalta, jossa oli nousua kaikissa yllä kosketelluissa suhteissa. Tämän alaosaston välitysten nousu, lähes 33 %, vaikutti osaltaan siihen, että koko osaston välitysluvuissa tapahtui edelliseen, kaikkien aikojen ennätysvuoteen verrattuna laskua vain hieman yli 3 %, jota tulosta on pidettävä varsin hyvänä.

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 407.6 (290.1) työnhakemusta, 100 työnhakemusta kohden oli 21 (28.1) työnvälitystä ja 100 työpaikkatarjousta kohden 85.6 (81.6) työnvälitystä.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 14 828 648 mk (13 591 787 mk).

Nuoriso-osaston toimikunnan kokoonpano muuttui kertomusvuoden aikana. Sen rinnalla toiminut ammatinvalintakomitea lakkautettiin ja tämän tehtävät siirrettiin uuden ohjesäännön edellyttämällä tavalla laajennetulle nuoriso-osaston toimikunnalle. Työnantajia edustivat toimikunnassa varsinaisina jäseninä edelleen koko kertomusvuoden ekon. Pekka Kestilä ja varat. Eero Mattlar, työntekijöitä toimitsijat Heikki Helkavuori ja Leo Piitulainen. Heidän varajäseninään olivat niinkään edelleen koko vuoden työnantajien edustajina sosiaalineuvos Akseli Kaskela ja varat. Tarmo Sivula, työntekijäin edustajina toimitsijat Hilarius Brask ja Vieno Mustonen. Koululaitoksen ja vapaan nuorisotyön edustajana oli alun vuotta reht. Mikko Rusama ja hänen varajäsenenään fil.maist. Heikka Niittynen. Toimikunnan uudelleenjärjestely edellytti kuitenkin laajempaa koululaitoksen edustusta, jolloin edellämainittujen koululaitoksen ja nuorisotyön edustajien sijaan lautakunta nimitti toimikunnan jäseniksi suomenkielisen oppikoululaitoksen edustajana leht. Heimo Veijolan ja varajäseneksi reht. Jouko Haaviston, ruotsinkielisen oppikoululaitoksen edustajana fil.maist. Paul Hägglundin ja varajäseneksi fil.tri Gunvor Krogeruksen, suomenkielisen kansakoululaitoksen edustajana kansak.tark. Walter Erkon ja varajäseneksi kansak.tark. Aarne Huuskosen, ruotsinkielisen kansakoululaitoksen edustajana kansak.tark. Hilding Cavoniuksen ja varajäseneksi kansak.op. Birger Forsin, ammattikoululaitoksen edustajana tark. E. O. Stenij'n ja varajäseneksi reht. Mikko Rusan sekä vapaan nuorisotyön edustajana nuorisoasiamies Heikka Niittynen ja varajäseneksi apul.nuorisoasiamies Kurt Forsmanin. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna neljä kertaa.

Ammatinvalintakomitea ehti kokoontua vuoden aikana kaksi kertaa. Sen viimeinen kokous oli 10.2.; rahatoimenjohtaja Eino Waronen toimi puheenjohtajana ja nuoriso-osaston johtaja sihteerinä.

Nuoriso-osaston johtajana toimi fil.maist. Martti Samooja.

Osaston harjoittama työnvälitystoiminta kohdistui alle 18-vuotisiin nuoriin. Sen sijaan tästä ikärajasta ei pidetty kiinni muun toiminnan yhteydessä. Osaston asiakkaina

esiintyi siten myös aikuisia henkilöitä, joille annettiin heidän ammatinvalintaansa koskevia ohjeita ja neuvoja, usein yksilöllisen soveltuvuustutkimuksen jälkeen.

Yleisohjaus. Edellisten vuosien tapaan suoritettiin koululaisiin kohdistuvan järjestelmällisen ammatinvalinnanohjauksen ensimmäinen vaihe, nim. yleisohjaus, yhteistoimin koulujen kanssa. Se koski kansalaiskoulujen molempien (7. ja 8.) ja oppikoulujen keskikouluasteen ylimpien (5. ja 6.) luokkien oppilaita. Oppikirjoina käytettiin kertomusvuonna ensimmäisen kerran uusia kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeriön ammatinvalinnanohjaustoimiston laatimia julkaisuja. Lukukirjana oli kansalaiskoulun 8. luokilla »Omalle uralle» (»Yrkesvalet i medborgarskolan») ja keskikouluissa vastaavana »Keskikoululaisen ammatinvalinta» (»Yrkesvalet i mellanskolan»). Työkirja »Ratkaisun edessä» oli käytössä vain kansalaiskouluissa. Vastaava ruotsinkielinen »Inför yrkesvalet» valmistui vasta kertomusvuoden päätyttyä. Kaikki edellämaitut julkaisut rinnastettiin kertomusvuonna ensimmäisen kerran muihin kouluissa käytettäviin oppikirjoihin siten, ettei niitä jaettu oppilaille osaston toimesta, vaan koulut saivat tilata niitä kustantajilta. Sen sijaan jaettiin ministeriön uusimaa ja kustantamaa hakuteoksen luontoista »Ammatilliset koulut»-julkaisua maksuttomasti 2 kpl luokkaa kohden sekä kansalais- että keskikouluissa. Niinkään ministeriön laatimia eri ammattialoja esitteleviä ammattioppaita jaettiin kouluohjattaville 4 eri sarjaa 1 kpl kutakin kahta oppilasta kohden. Lisäksi käytettiin tässä toiminnan informaatiovaiheessa vielä apuna Kustannus Oy. Tammen »Aiotko»-sarjaa ja kansalaiskouluissa myös yhteiskuntaopin ja työntiedon oppikirjoja.

Oppilaiden tutustuttaminen ed. mainittuun ammatinvalintaan ohjaavaan kirjalliseen aineistoon tapahtui kansalaiskouluissa luokan opettajan ja keskikouluissa erityisten yhdysopettajien toimesta. Osaston ohjausvirkailijat pitivät kuitenkin järjestelmällisesti toiminnan avausoppitunnit, yhteensä 184. Kansalaiskouluissa ja kertomusvuonna ensimmäisen kerran myös valtion oppikouluissa ammatinvalinnanopetus kuului opetusohjelman (1 viikkotunti) puitteisiin, yksityisissä oppikouluissa sitä sen sijaan harjoitettiin pääasiallisesti varsinaisen opetusohjelman ulkopuolella. Siitä johtuen jäi osa (10) yksityisistä oppikouluista määrärahojen puuttuessa toiminnan ulkopuolelle ja tämän seurauksena ohjauksen kohteena olleiden luokkien ja oppilaiden lukumäärä kertomusvuonna edellistä toimintavuotta pienemmäksi.

Yleisohjauksen eräänä tärkeänä toimintamuotona oli entiseen tapaan osaston järjestämä laaja opintoretkeily teollisuus- ym. laitoksiin. Kertomusvuoden kuluessa toimeenpantiin kaikkiaan 994 (885) opintoretkeä 139 (120) retkikohteeseen. Näihin retkiin osallistui yhteensä 8 619 (10 658) eri oppilasta. Retkikohteissa käyneiden yhteisluku oli 24 151, niistä oli kansalais- ja ammattikoulun oppilaita 20 327 (10 681 poikaa ja 9 646 tyttöä) ja keskikoululaisia 3 824 (1 700 poikaa ja 2 124 tyttöä). Sopivien retkikohteiden puuttuessa pääkaupungista oppilaille järjestettiin ko. aloja selvittävien elokuvien ja rainojen esityksiä. Näitä pidettiin kertomusvuoden aikana 105 (253).

Osaston hallussa oli 7 suomalaista ja 13 Asla-varoilla saatua amerikkalaista kaitaelokuvaa, 65 (38) mustavalkoista ynnä 27 värillistä) rainaa ja 2 kuultokuvasarjaa. Mykkäelokuviin ja rainoihin liittyivät joko monistetut tai painetut tekstivihkoset.

Yleisohjaukseen liittyivät myös ns. vanhempien illat, joissa osaston virkailijat pitivät ohjattavien oppilaiden holhoojille ammatinvalinnanohjauksen peruskysymyksiä ja toimintaa selostavia esitelmiä. Näitä pyrittiin mahdollisuuksien mukaan järjestelmällisesti pitämään jokaisen lähtöluokan oppilaiden vanhemmille. Vanhempien iltoja pidettiin kertomusvuonna yhteensä 75 (20).

Soveltuvuuden selvittäminen. Koulua käyvien ohjattavien soveltuvuuden selvittämiseksi suoritettiin kertomusvuonna psykologisia joukkokokeita 2 283 (2 249) oppilaan kohdalla. Näistä oli 200 abiturienttia, joille kokeet järjestettiin lähinnä menetelmien tutkimis- ja kehittämistarkoituksessa. Eräiden ohjauksessa tarvittavien tietojen hankkimiseksi ja kontaktin rakentamiseksi haastateltiin 3 381 ohjaukseen osallistuvaa koululaista syytlukukauden aikana, jolloin ensimmäisen kerran aloitettiin järjestelmällinen, kaikkiin ohjattaviin kohdistuva haastattelu (1½ t. ohjattavaa kohti). Kevätkaudella suoritettiin kokeilutarkoituksessa 541 haastattelua. Lääkärintlausunnot hankittiin 2 216 (2 218) koululaisesta. Opettajat antoivat lausuntonsa 3 768 (2 218) kansalaiskoulun ja oppikoulun oppilaasta sekä 743 (174) työhön pyrkivästä ammattikoulun oppilaasta. Kansalaiskoulun ja oppikoulun oppilaat antoivat lomakkeen avulla haastattelua täydentäviä tietoja ammatintoiveista ja muista ammatinvalintaan vaikuttavista seikoista sovel-

tuvuuden arvioinnin ja henkilökohtaisen ohjauksen pohjaksi. Lisäksi suoritettiin 438 (335) yksilötutkimusta ns. erillisohjattaville. Viimeksi mainitut olivat pääosaltaan koulunsa päättäneitä henkilöitä. Heistä osa tuli sairaaloiden, lastensuojeluviraston tai Pelastakaa Lapset -yhdistyksen lähettämänä. Ulkopaikkakuntalaisia heistä oli 176. Yksilötutkimuksissa käytettiin kykytestien ohella useita persoonallisuustestejä, mm. suoritettiin 447 Warteggin testiä, 195 Zulligerin testiä, 148 Rorschachin koetta, 229 Sentence Completion testiä ja 77 TAT-testiä tai sen versiota. Yksilötutkimuksiin liittyi aina perusteellinen haastattelu. Työvoiman riittämättömyyden takia ei kaikkia yksilötutkimuksiin pyrkiviä voitu vastaanottaa.

Ohjauskeskustelu ja muu neuvonta. Edellä selostetun yleisohjauksen ja soveltuvuuden selvittämisen pohjalta osaston ohjausvirkailijat antoivat kouluissa käydessään henkilökohtaista ohjausta 2 934 (2 446) kansalaiskoulun ja keskikoulun lähtöluokkien oppilaille. Tässä vaiheessa oli kaikkien ohjattavien vanhemmilla tilaisuus vanhempien vastaanottojen muodossa neuvotella lastensa ammatinvalinnasta ao. ohjaajan kanssa.

Kouluohjattavien lisäksi oli osastolla muita ensikertalaisia, ns. erillisohjattavia 1 119 (972). Tähän lukuun sisältyy jatko-ohjattavia 112 (201), jotka ovat entisiä kouluohjattavia. Uusintakäyntejä osastolla oli 987 (672). Uusintakäynneiksi on tällöin laskettu saman ohjattavan käynnit vasta kertomusvuoden toisesta käynnistä lähtien ja ensikäynneiksi uusien ja entisten ohjattavien kertomusvuoden ensimmäinen käynti. Kirjeellisesti neuvottuja oli 678 (847), joista jatko-ohjattavia oli 229 (592). Puhelimitse neuvottuja oli 995 (1 719).

Edustajien välityksellä käynnin, kirjeen tai puhelinkeskustelun muodossa neuvoja saaneita oli 1 301 (387), johon sisältyvät myös vanhempien vastaanotolla käyneet holhoojat.

Täten eri tavoin neuvoja saaneita oli kaikkiaan 7 974 (7 043).

Nuorison työnvälitys. Nuoriso-osaston harjoittama työnvälitys kohdistui yksinomaan alle 18-vuotisiin nuoriin, jotka esiintyvät seuraavassa työnvälitystilastossa riippumatta siitä, olivatko he saaneet ammatinvalinnanohjausta vai ei. Ohjauksen saaneista hakeutuu huomattava osa eri kouluihin kartuttamaan tietojaan eikä ole siis välittömästi työhönsijoitustoimenpiteen tarpeessa.

Seuraavia tilastoja tarkasteltaessa on huomattava, että työnhakijoiden lukumäärä osoittaa, montako eri henkilöä on käynyt toimistossa vuoden kuluessa. Sama henkilö saattaa tehdä useampia työnhakemuksia, mikä käy ilmi hakemuksien määrästä. Sen sijaan toimistossa suoritettujen käyntien määrä ei käy ilmi ko. luvuista, mutta se on 4.3 kertaa niin suuri kuin työnhakijoiden luku.

Työnhakemukset. Työnhakemuksia esitettiin nuoriso-osastolle kertomusvuonna 7 558 (7 318), joista poikien tekemiä 3 795 eli 50.2 % (3 522 eli 48.1 %) ja tyttöjen tekemiä 3 763 eli 49.8 % (3 796 eli 51.9 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna työnhakemusten määrä lisääntyi poikien osalta 273:lla eli 7.8 % ja tyttöjen osalta väheni 33:lla eli 0.9 %. Kokonaislisäys oli 240 eli 3.3 %.

Työnhakijat. Työtä hakeneita henkilöitä oli nuoriso-osastolla kertomusvuonna 4 402 (4 585), joista poikia 2 175 eli 49.5 % (2 154 eli 47 %) ja tyttöjä 2 227 eli 50.6 % (2 431 eli 53 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna työnhakijoiden määrä lisääntyi poikien osalta 21:llä eli 1 % ja vähenivät tyttöjen osalta 204:llä eli 8.4 %. Kokonaisvähennys oli 183 eli 4 %.

Työnhakijoiden pyrkimystä eri aloille kuvaa seuraava taulukko:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	4	0.2	1	0.0	5	0.1
Teollisuus ja käsityö	683	31.4	97	4.4	780	17.7
Rakennustyöt	8	0.3	—	—	8	0.2
Henkinen työ	156	7.2	919	41.3	1 075	24.4
Liikenne	243	11.2	—	—	243	5.5
Ravintola- ja hotelliliike	—	—	30	1.3	30	0.7
Taloustoimet	—	—	287	12.9	287	6.5
Erinäiset toimet ¹⁾	1 081	49.7	893	40.1	1 974	44.9
Yhteensä	2 175	100.0	2 227	100.0	4 402	100.0

¹⁾ Erinäisten tointen kokonaissummasta 1974:stä oli läheteiksi pyrkineitä 962.

Kuukausittain käyneiden työnhakijoiden yhteenlasketusta määrästä 10 006 oli vieraskuntalaisia 2 572 eli 25.7 %, jolloin sama henkilö saattoi esiintyä työnhakijana useamman kuukauden tilastossa ja siten tulla useamman kerran lasketuksi mukaan ko. lukuun. Työtä hakeneiden henkilöiden luku 4 402 osoittaa uusien eri työnhakijoiden lukumäärää. Koska vieraskuntalaisten luku 2 572 ei osoita uusien eri vieraskuntalaisten lukua, on ko. lukua verrattava vastaavaan työnhakijain kokonaislukuun 10 006.

Ammatinvalinnanohjaukseen osallistuneita työnhakijoita oli kertomusvuonna 1 780 poikaa ja 1 741 tyttöä, yhteensä siis 3 251 eli 32.6 % em. luvusta 10 006.

Työpaikkatarjoukset. Työpaikkatarjousten lukumäärä oli 3 515 (4 526), joista pojille tarkoitettuja paikkoja 1 417 (1 673) eli 40.3 (39.3) % ja tytöille tarkoitettuja paikkoja 2 098 (2 583) eli 59.7 (60.7) %.

Edelliseen vuoteen verrattuna työpaikkatarjoukset vähenivät 741:llä eli 17.4 %; poikien kohdalla vähennys 256 eli 15.3 % ja tyttöjen kohdalla 485 eli 18.8 %.

Tarjotut työpaikat jakautuivat ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	14	1.0	8	0.4	22	0.6
Metsätalous	2	0.1	—	—	2	0.1
Teollisuus ja käsityö	334	23.6	80	3.8	414	11.8
Rakennustyöt	15	1.0	—	—	15	0.4
Henkinen työ	94	6.6	451	21.5	545	15.5
Liikenne	66	4.7	—	—	66	1.9
Ravintola- ja hotelliliike	1	0.1	48	2.3	49	1.4
Taloustoimet	—	—	822	39.2	822	23.4
Erinäiset toimet ¹⁾	891	62.9	689	32.8	1 580	44.9
Yhteensä	1 417	100.0	2 098	100.0	3 515	100.0

Kertomusvuonna oli 100 työpaikkatarjousta kohden 215 työnhakemusta (v. 1957 171.9 ja v. 1956 125.4).

Työnvälitykset. Työnvälitysten yhteissumma oli kertomusvuonna 2 658 (2 836), josta poikien välityksiä 1 268 eli 47.7 % (1 325 eli 46.7 %) ja tyttöjen 1 390 eli 52.3 % (1 511 eli 53.3 %).

Edelliseen vuoteen verrattuna välitykset vähenivät 178:lla eli 6.3 %, poikien osalta ne vähenivät 57:llä eli 4.3 % ja tyttöjen osalta 121:llä eli 8 %.

Työnvälitykset jakautuivat eri ammattialoittain seuraavasti:

Ammattiala	Pojat	%	Tytöt	%	Yhteensä	%
Maatalous	13	1.0	7	0.5	20	0.8
Metsätalous	2	0.1	—	—	2	0.1
Teollisuus ja käsityö	300	23.7	67	4.8	367	13.8
Rakennustyöt	15	1.2	—	—	15	0.6
Henkinen työ	77	6.1	350	25.2	427	16.1
Liikenne	62	4.9	—	—	62	2.3
Ravintola- ja hotelliliike	1	0.1	42	3.0	43	1.6
Taloustoimet	—	—	328	23.6	328	12.3
Erinäiset toimet ²⁾	798	62.9	596	42.9	1 394	52.4
Yhteensä	1 268	100.0	1 390	100.0	2 658	100.0

Kertomusvuonna toimitettiin 100 työnhakemusta kohden 35.2 (38.8) välitystä, 100 työnhakijaa kohden 60.4 (61.9) välitystä ja 100 työpaikkatarjousta kohden 75.6 (66.6) välitystä. Välityksistä oli varsinaisia oppilaspaikkoja pojille 337 eli 26.6 % (372 eli 28.1 %) kaikista poikien välityksistä ja tytöille 404 eli 29.1 % (632 eli 41.8 %) kaikista tyttöjen välityksistä. Yhteensä siis välitettiin 741 (1 004) henkilöä varsinaiseen oppilaspaikkaan, mikä on 27.9 (35.4) % välitysten kokonaismäärästä. Tilapäistöihin välitettiin 149 poikaa ja 33 tyttöä, yhteensä 182 eli 6.8 % (96 eli 3.4 %) kaikista välityksistä.

¹⁾ Erinäisten tointen kokonaissummasta 1580:sta oli lähetinpaikkoja 1076. — ²⁾ Erinäisten tointen kokonaissummasta 1394:stä oli lähetin paikkoja 931.

Mainittakoon, että tarjottuja työpaikkoja ilman kotiapulais- ja lastenhoitajapaikkoja oli 2 693 (3 515—822). Vastaavia välityksiä oli 2 330 (2 658—328) eli 100 työpaikkatarjousta kohden 86.5 (73.5) välitystä; 100 kotiapulais- ja lastenhoitajapaikkatarjousta kohden toimitettiin 39.9 (34.9) välitystä.

Jälkitarkkailu ja jatko-ohjaus. Osaston tehtävänä oli myös ammatinvalinnanohjausta saaneiden sekä työhön sijoitettujen että jatko-opintoja harjoittavien menestyksen seuraaminen.

Tammikuussa pyydettiin 947 (897) henkilöstä esimieslausunnot, jotka saatiin 637 (537) tapauksessa eli 67 (64) %. Työnantajat kehottivat 68 % jatkamaan, 10 % ei kehoitettu jatkamaan ja 22 % suhteen oltiin epävarmoja.

Maaliskuussa lähetettiin työpaikkaa koskevat tiedustelut 2 181 (1 887) henkilölle, jotka keväällä 1957 (1956) olivat saaneet ohjausta. Vastauksia saatiin 1 845 (1 424) eli 84.6 (75.5) %. Toimessa oli 1 102 (938) vastanneista, työttöminä 137, muut olivat koulussa tai sotaväessä. Toukokuussa pyydettiin 1 035 (947) henkilöstä esimieslausunnot, joita saatiin 693 (637) eli 67 (67) %. Henkilökohtaista jatko-ohjausta annettiin 112 (112) henkilölle, kirjeellisesti ohjattiin 614 (302), jotka tarvitsivat lisäohjausta tai apua uuden työpaikan valinnassa ja hankinnassa. Näistä kirjeellisesti ohjatuista oli noin puolet eli 305 uuden työpaikan tarpeessa. Tehdyn tutkimuksen perusteella voitiin todeta, että nuoret viihtyvät paremmin aloilla, missä vaaditaan enemmän ammattitaitoa: näiden alojen viihtyvyysprosentti oli 83, muiden alojen viihtyvyysprosentti oli 67.

Kertomusvuonna päästiin siihen, että ensimmäiset jälkitarkkailu- ja jatko-ohjaustoimenpiteet suoritetaan vuoden päästä ohjauskeskustelusta lukien. On selvästi huomattu, että lisäneuvojen tarve on siinä vaiheessa suuri, kun nuorilla on ollut jo tilaisuus saada jonkin verran työkokemusta.

Virkanimikkeet ja kelpoisuusehdot. Uuden ohjesäännön mukaan tapahtui osastolla eräitä virkanimikkeiden muutoksia. Ammatinvalintapsykologi muuttui apulaisosastonjohtajaksi, ammatinvalintasosiologi, sosiaalipsykologi ja apulaispsykologit ammatinvalintapsykologeiksi sekä assistentit ammatinvalinnanohjaajiksi. Ohjesäännössä määritellään myös ammatinvalinnanohjauksen tehtävät.

Ulkopuolella ohjesäännön kaupunginvaltuusto määräsi osastonjohtajan, apulaisosastonjohtajan, ammatinvalintapsykologien sekä ammatinvalinnanohjaajien kelpoisuusehdot. Ne ovat seuraavat: filosofian kandidaatin tai vastaava tutkinto, korkein yliopistollinen arvosana psykologiassa tai sitä aikaisemmin vastanneessa oppiaineessa, vähintään cum laude approbatur-arvosana jossakin kasvatustieteellisessä tai yhteiskunnallis-taloudellisessä oppiaineessa sekä henkilökohtainen soveltuvuus ohjaustyöhön.

Suhdetoiminta. Kertomusvuoden aikana kiinnitettiin jatkuvasti huomiota osaston suhteiden solmimiseen ja sen työn tunnetuksi tekemiseen. Suomen Nuorisojärjestöjen Edustajistolle lähetettiin maan kaikille nuorisojärjestöille edelleen jaettavaksi maalaisnuorison työnhakua kaupungeissa koskeva kirjelmä. Niinikään kevätkaudella järjestettiin Suomen ensimmäinen ammatinvalinnanohjausta käsittelevä televisio-ohjelma. Helsingin kansalaiskoulun opettajille pidettiin kolme luentoa ja suoritettiin toimiston esittely. Syyskaudella järjestettiin ensimmäiset yhteiset neuvottelutilaisuudet niille teollisuuden, liike-elämän ja virastojen edustajille, jotka toimivat osaston organisoiman laajan opintoretkitoiminnan yhteydessä oppaina omissa laitoksissaan. Yhteydenotto tapahtui osaston järjestämän kolmen kurssin muodossa, joiden puitteissa kullakin pidettiin osaston toimesta kolme luentoa; neljännen piti kansak.op. Erkki Mäkinen Aleksis Kiven koulusta. Tämän jälkeen kurssilaiset ohjattiin ryhmätyöskentelyyn, jonka tulokset koottiin.

Useat retkikunnat kävivät tutustumassa toimistoon. Osaston virkailijat osallistuivat vuoden aikana esitelmin, radioesiintymisin sekä artikkelein toiminnan tunnetuksi tekemis- ja valistustyöhön. Osasto suoritti käyntejä tutustuen mm. Kallion Nuorisokotiin. Niinikään suoritettiin käyntejä teollisuus- ja liikelaitoksiin.

Apuvälineiden ja menetelmien kehittäminen sekä tutkimustyö. Osaston käyttämä kortisto- ja arkistojärjestelmä oli edelleen kehittelytyön kohteena. Ns. vanhempien iltoihin sekä ns. vanhempien vastaanottoihin ruvettiin vanhempia kutsumaan suunnitelluilla kutsukorteilla, mikä nosti osanottoprosenttia. Käyttöön otettiin painettu työnhakemuslomake, jonka työnhakija itse täyttää ja joka nuorisovälittäjän käytön jälkeen kulkeutuu työnhakijan mukana edelleen työhönottajan käytettäväksi. Eräät kortistosuunnitelmat ovat jatkuvasti kehittelyn alaisina.

Osaston tärkeimmät tutkimukset ja selvitykset käyivät ilmi seuraavasta luettelosta: TAT-analyysin käsikirja, lukiossa menestymistä ja ammatintoiveiden kehittymistä lukion aikana koskevat selvennykset, eräiden persoonallisuustestien mm. Arvojen tutkimuksen ja FPT:n käyttökelpoisuuteen kohdistuvat selvitykset, lukion linjajaon vaikutus opintosuunnan valinnassa. Alulle pantiin laudaturtöinä erään sosiometrisen menetelmän vertailu muihin ammatinvalinnanohjauksen tutkimustuloksiin ja oppikoulunuorison sosiaalista osallistumista koskeva tutkimus.

Lukioluokkalaisten ammatinvalinnanohjaus. Viime vuosina rotareiden myötävaikutuksella järjestetyt abiturientti-illat siirtyivät kevätlukukaudelle 1959. Vajaalle puolelle koe-tutkimukseen osallistuneesta 200 abiturientista suoritettiin ohjauskeskustelu.

Sisäinen koulutustoiminta. Osaston sisäistä koulutustoimintaa on pidettävä tärkeänä työn monipuolisuuden ja vaikeuden takia. Osasto piti neuvottelukokouksia, joihin se kutsui myös ulkopuolisia asiantuntijoita esitelmöimään.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 28 291 064 mk (ed. v. 26 736 531 mk).

Tarkemmin osaston toimintaa kuvaavat eripainoksen taulukkoliitteiden luvut.

Merimiesosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat kertomusvuonna työnantajien edustajina lakit.kand. Nikolai Flittner ja os.pääll. Lars Lindström sekä työntekijäin edustajina Suomen Merimies-Unionin 1. siht. Berndt Johansson ja 1. 1. — 26. 5. asiamies Holger Löfström sekä 27. 5. — 21. 12. merikapt. Bror Frostell. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina merikapt. Toivo Rosnell ja merikapt. Alf Korhonen sekä työntekijäin edustajina 1. 1. — 26. 5. Suomen Merimies-Unionin 2. siht. Olavi Keitele sekä 27. 5. — 31. 12. asiamies Holger Löfström ja 1. 1. — 26. 5. opintosiht. Esko Vainio sekä 27. 5. — 31. 12. merikapt. Eino Vihko. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna viisi kertaa.

Merimiesosaston johtajana oli vuoden alusta 1. 2. asti ekon. Nils Mattsson, joka erosi mainittuna päivänä virastaan, sekä 1. 4. lähtien virkaan valittu toimentaja Jorma Tötterström, joka oli myös vuoden alusta mainittuun päivään asti vs. ja vt. osastonjohtajana.

Työnhakemusten ja työnhakijoiden määrät olivat kertomusvuonna suuremmat kuin minään aikaisempana vuotena. Työnhakemuksia oli 5 199 (korkein lukumäärä aikaisemmin v. 1956, 4 752) ja työnhakijoita 3 463 (3 049). Edelliseen vuoteen verrattuna työnhakemusten ja työnhakijoiden määrät nousivat 18.2 ja 18.6 %. Työpaikkatarjousten ja työnvälitysten määrät olivat kuitenkin melkein samat kuin edellisellä vuonna. Työpaikkatarjouksia oli 92 vähemmän ja työnvälityksiä 8 enemmän, joten paikat saatiin tehokkaammin täytetyiksi, (97 välitystä 100 työpaikkatarjousta kohden). Kun kuitenkin 100 työpaikkatarjousta kohden oli 146.2 työnhakemusta (ed. v. 123.5), niin tämä sekä edellä mainitut seikat osoittavat, että työllisyys heikentyi tuntuvasti edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä ilmenee myös siitä, että eri kuukausina osastolla kirjoilla olleiden työnhakijoiden yhteenlaskettu määrä, joihin lukuihin sisältyvät siirrot edellisiltä kuukausilta, nousi huipulukuunsa 12 345 (8 391). Kun tämä luku nousi 47.1 %, mutta työnhakijoiden luku vain 18.6 % ja kun verrataan tätä lukua työnvälitysten määrään, 3 449, osoittaa se, että samat henkilöt esiintyvät työnhakijoina usean kuukauden aikana eli että työnhakijat joutuivat odottamaan uutta työpaikkaa keskimäärin n. 4 kk.

Työnhakijoiden ja työnhakemusten määrät toisaalta sekä työpaikkatarjousten ja työnvälitysten määrät toisaalta nousivat vuoden alusta lähtien kuukausi kuukaudelta aina heinäkuuhun asti, joka muodostui vuoden vilkkaimmaksi kuukaudeksi. Heinäkuussa oli 22 työnvälitystä arkipäivää kohti. Loppupuolella vuotta oli työnhakijoiden määrä heinäkuuhun verrattuna eri kuukausina 5.7—12.3 % pienempi kun taas työpaikkatarjousten määrä laski valtavasti, vaihdellen lasku eri kuukausina 25.1—73.5 %.

Osaston toiminnalle antoi leimansa myös 16. 4. toimintansa aloittanut meripäällystövälitys. 1. 4. — 31. 12. välisenä aikana haki 800 päällystöön kuuluvaa uutta työnhakijaa työpaikkaa tämän kautta. Hakijoista oli 113 merikapteenia, 161 perämiehiä ja laivureita, 130 radiosähköttäjiä ja 296 konemestareita. Työnvälityksiä oli päällystön osalta kaikkiaan 593, jotka jakautuivat seuraavasti vaaditun pätevyyskirjan mukaan: merikapteenia 53, perämiehiä 266, laivureita ja kuljettajia 11, radiosähköttäjiä 94 ja konemestareita 263. Päällystöön kuuluvista työnhakijoista oli 74 % vieraskuntalaisia. Välityksistä oli 81.2 % muihin kuntiin ja ulkomailla oleviin aluksiin.

Miehistön osalta miespuolisten työnhakijoiden määrä laski 10.5 % ja naisten nousi 4.6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Työnvälityksissä oli laskua sekä miehistöön kuuluvien miesten (18.9 %) että naisten (5.2 %) osalta.

Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 5 199 (ed. v. 4 400), joista miesten 4 428 eli 85.2 % (3 737 eli 84.9 %) ja naisten 771 eli 14.8 % (663 eli 15.1 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 799 eli 18.2 %. Miesten työnhakemusten kohdalla oli lisäystä 691 eli 18.5 % ja naisten kohdalla 108 eli 16.3 %.

Suurin työnhakemusten kuukausimäärä oli heinäkuussa, 1 387, ja pienin helmikuussa, 689 (ed. v. elokuu, 954 ja tammikuu, 503).

Työnhakemukset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti: kansienhenkilökuntaa 1 928 eli 37.1 % (1 639 eli 37.3 %), joista päällystää 486 (rad.sähk. 146) ja miehistöä 1 442; konehenkilökuntaa 1 835 eli 35.3 % (1 561 eli 35.5 %), joista päällystää 463 ja miehistöä 1 372; taloushenkilökuntaa 1 148 eli 22.1 % (1 172 eli 26.6 %), joista miehiä 457 ja naisia 691 sekä muuta henkilökuntaa (ensi kertaa merimiesammattiin pyrkiviä) 288 eli 5.5 % (28 eli 0.6 %), joista miehiä 208 ja naisia 80.

Työnhakijat. Työtä hakeneiden henkilöiden luku oli 3 463 (ed. v. 2 920), joista miehiä 3 070 eli 88.7 % (2 545 eli 87.2 %) ja naisia 393 eli 11.3 % (375 eli 12.8 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 543 eli 18.6 %. Miesten kohdalla oli lisäystä 525 eli 20.6 % ja naisten kohdalla 18 eli 4.6 %.

Ammattialoittain työnhakijaryhmät jakautuivat seuraavasti: kansienhenkilökuntaa 1 358 eli 39.3 % (1 154 eli 39.5 %), joista päällystää 410 (rad.sähk. 131) ja miehistöä 948; konehenkilökuntaa 1 291 eli 37.2 % (1 042 eli 35.6 %), joista päällystää 405 ja miehistöä 886; taloushenkilökuntaa 623 eli 18 % (701 eli 24 %), joista miehiä 278 ja naisia 345 (319 ja 379) sekä muuta henkilökuntaa (ensi kertaa merimiesammattiin pyrkiviä) 191 eli 5.5 % (23 eli 0.8 %), joista miehiä 143 ja naisia 48. Nuoriso-osaston tilastoon on merkitty 205 merimiestoimeen pyrkivää poikaa, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin.

Kuukausittain toimistossa käyneiden työnhakijoiden lukumäärä siirrot edellisiltä kuukausilta mukaanluettuina oli 12 345 (8 391). Näistä oli vieraskuntalaisia 6 962 eli 56.4 % (52.9 %). Miesten luku oli 11 028, joista vieraskuntalaisia 6 640 eli 60.2 % ja naisten luku 1 317, joista vieraskuntalaisia 322 eli 24.5 %.

Työpaikkatarjouksia oli kertomusvuonna 3 536 (ed. v. 3 648), joista miesten paikkoja 2 975 eli 83.7 % (3 025 eli 82.9 %) ja naisten paikkoja 581 eli 16.3 % (623 eli 17.1 %). Kokonaisvähennys edelliseen vuoteen verrattuna oli 92 eli 2.5 %. Miesten työpaikkatarjouksissa oli vähennystä 50 eli 1.7 % ja naisten 42 eli 6.7 %.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 146.2 työnhakemusta.

Työpaikkatarjouksia oli eniten heinäkuussa, 617, ja vähiten helmikuussa, 116 (ed. v. toukokuu, 470, ja marraskuu, 112).

Työpaikkatarjoukset jakautuivat eri aloille seuraavasti: kansienhenkilökuntaa 1 379 eli 38.8 % (1 301 eli 35.7 %), joista päällystää 358 (rad. sähk. 95) ja miehistöä 1 021, konehenkilökuntaa 1 037 eli 29.2 % (1 027 eli 28.1 %), joista päällystää 275 ja miehistöä 762; taloushenkilökuntaa 1 001 eli 28.1 % (1 194 eli 32.7 %), joista miehiä 420 ja naisia 581 sekä muut 139 eli 3.9 % (126 eli 3.5 %). Ryhmä »muut» käsittää satamissa olevissa laivoissa suoritettavat sijaistyöt sekä korjaus-, puhdistus- ym. työt, joiden suorittamiseen tarvitaan laivatoihin tottunutta työvoimaa.

Työnvälityksiä toimitettiin kertomusvuonna 3 449 (ed. v. 3 441), joista miesten välityksiä 2 887 eli 83.7 % (2 848 eli 82.8 %) ja naisten välityksiä 562 eli 16.3 % (593 eli 17.2 %). Kokonaislisäys edelliseen vuoteen verrattuna oli 8 eli 0.2 %. Miesten kohdalla oli lisäystä 39 eli 1.4 % ja naisten kohdalla vähennystä 31 eli 5.2 %. Nuoriso-osaston tilastoon on merkitty 30 merimiestoimeen välitettyä, jotka eivät sisälly edellä mainittuihin lukuihin.

Muihin kuntiin ja ulkomailla oleviin aluksiin välitettiin yhteensä 1 095, mikä on 31.7 % kokonaismäärästä (964 eli 28 %). Tilapäistoimiin välitettiin yhteensä 158, mikä on 4.5 % kokonaismäärästä (139 eli 3.1 %).

Sataa työnhakemusta kohden oli kertomusvuonna 66.3 välitystä (78.2) ja sataa työpaikkatarjousta kohden 97 välitystä (94.3).

Työnvälityksiä oli eniten heinäkuussa, 583, ja vähiten helmikuussa, 29 (ed. v. toukokuu, 498 ja marraskuu, 150).

Työnvälitykset jakautuivat ammattialoittain seuraavasti: kansienhenkilökuntaa 1 324

eli 38.4 % (1 214 eli 35.3 %), joista päällystää 330 (rad. sähkö. 94) ja miehistöä 994; konehenkilökuntaa 1 017 eli 29.5 % (980 eli 28.5 %), joista päällystää 263 ja miehistöä 754; taloushenkilökuntaa 969 eli 28.1 % (1 125 eli 32.7 %), joista miehiä 407 ja naisia 562 sekä muut 139 eli 4 % (122 eli 3.5 %).

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 5 067 141 mk (ed. v. 3 999 466 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot toiminnasta selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

Maatalousosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajat agr. Viljo Sirkiä ja kapt. Ruben Norrback sekä työntekijäin edustajina puh. joht. Emil Auer ja liittosiht. Keijo Vähätalo. Varajäseninä työnantajien edustajina agr. Erkki Halme ja maat. ja metsät.kand. Göran Engström sekä työntekijäin edustajina toimitsija Niilo Jeminen ja puutarhuri Arvo Karasvuo. Toimikunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

Maatalousosaston johtajana oli metsänhoitaja Martta Valtonen.

Maatalous. Alkuvuosi oli kylmää ja kesätulo myöhässä. Kylvötyöt myöhästyivät noin 2—3 viikkoa. Varsinainen kesäkin jatkui kylmänä. Sato muodostui kumminkin tyydyttäväksi, Etelä-Suomessa hyväksi. Heinäsato pieneni edellisestä vuodesta, mutta oli laadultaan huomattavasti parempaa, samoin sokerijuurikassato. Viljakasvi- ja perunasadot olivat normaalia paremmat.

Työvoimasta oli koko vuoden ylitarjontaa. Työnhaussa oli entistä enemmän henkilöitä, joilla ei ollut työtodistuksia milteenkään alalta, mutta myös runsaasti sellaisia, joilla niitä oli. Suuriperheisiä oli edelleen vaikea sijoittaa ja samoin perheitä, joissa oli niin pieniä lapsia, ettei vaimo voinut osallistua tarvittaessa talon töihin.

Puutarhatyöt. Rahamarkkinoiden kireys tuntui puutarha-alallakin. Uusien puutarhojen perustustöitä oli vähemmän ja samoin varsinaisiin puutarhatöihin työvoiman kysyntää vähemmän kuin edellisinä vuosina.

Metsätalous. Devalvaation ansiosta metsäkaupat vilkastuivat huomattavasti syksyllä 1957. Varsinkin sahapuiden hinnat nousivat. Alkupuoli kertomusvuotta kuului hankintakauteen 1957—58. Tänä aikana hakattiin järeää puutavaraa n. 50 % enemmän kuin edellisellä hankintakaudella, ainespinotavaran hakkuut pysyivät entisen suuruksina, halkojen hakkuut supistuivat. Uusi hankintakausi 1958—59 alkoi 1. 6. ja siitä lähtien hakkuumäärät ovat jääneet kaikkien tavaralajien kohdalla pienemmiksi kuin edellisenä vuonna. Halkojen osalta lasku on ollut jyrkin. Syksyn hintanoteeraukset ovat liikkuneet melkoisesti syksyn 1957 hintojen alapuolella. Kun kauppatoiminta on ollut laimeaa, jäävät hakkuumäärät edellisen vuoden hakkuumääriä pienemmiksi.

Metsätyömiehistä oli ylitarjontaa. Hakkuumiesten joukossa on ollut joitakin moottorisahan omistajia. Työnantajat kysyvät vain alalla jatkuvasti pysyneitä ja vaativat heiltä ammattitaidon lisäksi hyviä henkilökohtaisia ominaisuuksia, kuten raittiutta.

Työnhakemukset. Työnhakemuksia oli kertomusvuonna 7 101 (5 684), joista miesten 5 512 eli 77.6 % (4 370, 76.9 %) ja naisten 1 589 eli 22.4 % (1 314, 23.1 %). Työnhakemusten luvuissa oli lisäystä 1 417 eli 24.9 %. Miesten luvussa oli kasvu 1 142 eli 26.1 % ja naisten 275 eli 20.9 %.

Työnhakijat. Eri töihin hakeneiden luku oli 2 933 (2 978), joista miehiä 2 106 eli 71.8 % ja naisia 827 eli 28.2 % (2 210 eli 74.2 % ja 768 eli 25.8 %). Työtä hakeneiden henkilöiden luvussa oli vähennystä 45 siten, että miesten luvussa oli vähennystä 104 eli 4.7 %, mutta naisten luvussa lisäystä 59 eli 7.7 %. Heikentyneet työmarkkinat ehkä vähensivät miesten liikehtimistä ts. matkan tekoa pääkaupungin kautta uudelle työpaikalle ja ehkä päinvastoin naisten suhteen aiheuttivat hakeutumista työnhakuun. Työnhakijoista oli vieraspaikkakuntalaisia 74.6 % (80 %). Eniten työnhakijoita 758 eli 25.9 % (845 eli 28.4 %) työnhakijoiden kokonaismäärästä kuului ammattiryhmään »hakkuumiehet». Lähinnä suurimmat ryhmät olivat »muut maanviljelystyöntekijät» 564 eli 21.4 % (757 eli 25.4 %), »karjakot ja navetta-apulaiset» 529 eli 19.7 % (548 eli 18.5 %) ja perheelliset maatyömiehet (mukana myös traktorinajotaitoiset) 484 eli 16.5 % (408 eli 13.7 %).

Työpaikkatarjoukset. Osastolla oli tarjottuja työpaikkoja 2 850 (3 357). Työpaikoista tuli miesten osalle 2 101 eli 73.7 % (2 560 eli 76.3 %) ja naisten osalle 749 eli 26.3 % (797 eli 23.7 %). Työpaikkatarjousten luvussa oli laskua 507 eli 15.1 %, josta miesten osalle 459 eli 17.9 % ja naisten osalle 48 eli 6 %. Lasku johtunee työvoiman helpommasta saannista ja metsätyömaiden vähydestä.

Tarjotuista työpaikoista kuului ryhmään »muut maanviljelystyöntekijät» 875 eli 30.7 % (1 109 eli 33 %), ryhmään »hakkuumiehet» 722 eli 25.3 % (985 eli 29.3 %), »karjakkoiden ja navetta-apulaisten» ryhmiin 394 eli 13.8 % (450 eli 13.4 %) ja perheellisten maatyömiesten ryhmiin 235 eli 8.2 % (316 eli 9.4 %).

Työnvälitykset. Kaikkiaan oli työnvälityksiä 2 377 (2 877), joista miesten 1 865 eli 78.5 % (2 350 eli 81.7 %) ja naisten 512 eli 21.5 % (527 eli 18.4 %). Molemmissa oli laskua, miesten luvussa 485 eli 20.6 % ja naisten luvussa 15 eli 2.8 %. Syyt ovat samat kuin työpaikkatarjousten kohdalla.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli kertomusvuonna 249.2 (ed. v. 169.3) työnhakemusta ja 83.4 (85.7) välitystä. Sataa työnhakemusta kohden oli 33.5 (50.6) välitystä.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat kertomusvuonna 2 594 177 mk (ed. v. 2 314 444 km).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.

Ravintolaosaston toimikunnan varsinaisina jäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Paavo Väyrynen ja Leo Vuoristo sekä työntekijöiden edustajina toimittaja Yrjö Karisalmi ja siht. Ahti Fredriksson ja hänen tilallaan toimitsija Heikki Ahonala 28. 3. alkaen. Varajäseninä olivat työnantajien edustajina johtajat Mikko Salmi ja Einar Örn sekä työntekijöiden edustajina toimitsija Heikki Ahonala ja hänen tilallaan tarjoilija A. Sallinen 28. 3. alkaen ja vahtimestari Veikko Merikoski. Toimikunta kokoon-tui kertomusvuonna kaksi kertaa. Osastonjohtajana toimi hra Ensio Auer.

Taloudellisen lamakauden haitalliset vaikutukset ilmenivät kertomusvuonna myös ravintola-alalla. Useimpien ravitsemusliikkeiden liikevaihto pieneni edelliseen vuoteen verraten, ja rahapulasta johtunut asiakkaiden vähentyminen anniskeluravintoloissa pakotti työnantajia eräissä tapauksissa irtisanomaan henkilökuntaa varsinkin vuoden alku- ja loppukuukausina. Työnsaannin vaikeuduttua vaihtoivat työntekijät tavallista harvemmin työpaikkaa. Niinpä mm. eräät täkäläiset alan suurliikkeet, joilla aikaisempina vuosina oli jatkuva työvoimatilaus osastolla, tarvitsivat kertomusvuonna vain poikkeus-tapauksissa henkilökunnan täydennystä. Työsuhteiden vakiintuminen vaikutti voimakkaasti siihen, että mm. työpaikkatarjoukset vähenivät kertomusvuonna 23.8 % ja väli-tykset 22 % edelliseen vuoteen verraten.

Osaston suorittamat tiedustelut työtilaisuuksien löytämiseksi eivät useinkaan johta-neet myönteiseen tulokseen. Työnsaantivaikeudet koettelivat eniten vanhoja ja osatyö-kykyisiä työnhakijoita, joita oli runsaasti työnhakijoiden joukossa. 57 henkilöä pyysi ker-tomusvuonna todistuksen työttömyysavustuksen saamiseksi alan työttömyyskassalta. Vastaava luku oli edellisenä vuonna 25. Huonoista työmarkkinoista huolimatta ei työttö-myys saanut laajoja mittasuhteita kertomusvuoden aikana.

Kertomusvuoden elokuussa Helsingissä pidetyssä ravintola-alan pohjoismaisessa ammattikoulutuskonferenssissa käsiteltiin mm. alan pätevyysvaatimusten yhdenmukais-tamista Pohjoismaissa. Esillä oli myös kysymys Suomessa vireillä olevasta ravintola-alan diplomitutkinnon järjestämisestä Ruotsissa jo käytännössä olevaa järjestelmää noudat-taen. Tällaisesta tutkinnosta olisi osaston toiminnalle suurta hyötyä varsinkin hovimesta-reiden, keittiömestareiden, keittäjien ja kylmäkköjen pätevyyttä arvioitaessa.

Osasto oli kertomusvuonnakin yhteistoiminnassa Yleisen Osuuskauppojen Liiton ja Kulutusosuuskuntien Keskusliiton toimenvälitysjaostojen kanssa. Alkoholi-liikkeestä pyy-detttiin poikkeuksetta jokaisesta vastuunalaiseksi hoitajaksi tai sijaiseksi pyrkineestä työnhakijasta lausunto. Suomen Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto antoi kerto-musvuonnakin auliisti palstatilaa osaston kirjoituksille »Ravintolahenkilökunta» -nimi-ssä lehdessään.

Osasto mainosti toimintaansa mm. sanomalehti-ilmoitusten ja -kirjoitusten välityk-sellä.

Työnhakemusten luku oli kertomusvuonna 9 044 (10 325), joista miesten 935 eli 10.3 % (1 048, 10.2 %) ja naisten 8 109 eli 89.7 % (9 277, 89.8 %). Kokonaisvähennys edelliseen vuoteen verraten oli 1 281 eli 12.4 %. Miesten työnhakemukset vähenivät 113:lla eli 10.8 % ja naisten 1 168:lla eli 12.6 %. Työnhakemuksia vähensi se, että työnhakijat eivät huonon työtilanteen tähden vaihtaneet työpaikkaa yhtä usein kuin edellisenä vuonna ja myös se, että työpaikan odottamiseen kyllästyneet työnhakijat uusivat työnhakemustaan epäsuunnitelmallisesti varsinkin kertomusvuoden alku- ja loppupuolella.

Työnhakemuksia oli eniten huhtikuussa, 970, ja vähiten joulukuussa, 391.

Työnhakemukset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 759 (miehet 172, naiset 587) eli 8.4 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 3 571 (296, 3 275) eli 39.5 %, keittiöhenkilöstö 4 236 (142, 4 094) eli 46.8 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 424 (295, 129) eli 4.7 % ja muut 54 (30, 24) eli 0.6 % työnhakemusten em. kokonaismäärästä.

Työnhakijoiden luku oli 3 546 (3 951), joista miehiä 354 eli 10 % (425, 10.8 %) ja naisia 3 192 eli 90 % (3 526, 89.2 %). Kokonaisvähennys oli edelliseen vuoteen verraten 405 eli 10.3 %. Miesten luku väheni 71:llä eli 16.7 % ja naisten 334:llä eli 9.5 %. Pidättyvyys paikanvaihdossa vähensi kertomusvuonna työnhakijoita samalla tavoin kuin työnhakemuksia.

Monet Helsingin ulkopuolella työttömiksi joutuneet naiset kävivät henkilökohtaisesti tiedustelemassa osastolta työnsaantimahdollisuuksia täkäläisissä ravintoloissa. Kun Helsingissä esiintyi kautta vuoden työvoiman liikatarjontaa, kehoitettiin asianomaisia palamaan kotipaikkakunnalleen odottamaan työtilanteen helpottumista.

Työnhakijoita oli eniten toukokuussa, 1 103, ja vähiten joulukuussa, 599.

Työssä olevia työnhakijoita oli 21.1 % (22.3 %) kaikista työnhakijoista. Vieraskuntalaisia oli koko työnhakijamäärästä 22.9 % (25.3 %).

Työnhakijat jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 345 (miehet 58, naiset 287) eli 9.7 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 259 (96, 1 163) eli 35.5 %, keittiöhenkilöstö 1 750 (70, 1 680) eli 49.4 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 171 (119, 52) eli 4.8 % ja muut 21 (11, 10) eli 0.6 % työnhakijoiden em. kokonaismäärästä.

Johtohenkilöstön ryhmässä oli naisten kohdalla työnhakijoita 13.4 % enemmän kuin edellisenä vuonna lähinnä sentähden, että työllisyystyömaiden ruokaloihin, joiden lukumäärä oli kertomusvuonna suurempi kuin koskaan aikaisemmin (n. 150), pyrki tavallista runsaammin aikoinaan ruokalanemäntinä toimineita naisia, esim. kodeista, joissa aviomies oli työtön. Täysin pätevien emäntien saanti oli kuitenkin rajoitettua ko. ruokaloiden kausiluontoisuuden vuoksi.

Helsingissä oli anniskeluravintolan keittäjiä ja kylmäkköjä riittävästi tarjolla kesäkautta lukuun ottamatta, muualla sitävastoin oli näistä työntekijöistä kautta vuoden puute. Kun anniskeluravintoloiden keittäjien ja kylmäkköjen jälkikasvu ei ole läheskään riittävä koko maata ajatellen, olisi ns. suuriin ikäluokkiin kuuluvia nuoria koetettava aikanaan saada antautumaan ravintola-alalle keittäjiksi ja kylmäköiksi.

Baarimestareiden tarve lisääntyi kertomusvuonna eräiden Helsingissä ja muualla toimivien ravintoloiden avattua anniskelubaarin. Mikäli tällaiset baarit yleistyvät, pitäisi mies- ja naispuolisten baarimestareiden koulutus- ja harjoittelumahdollisuuksia ajoissa lisätä.

Työpaikkatarjousten luku oli 4 798 (6 298), joista miehille 326 eli 6.8 % (423, 6.7 %) ja naisille 4 472 eli 93.2 % (5 875, 93.3 %). Kokonaisvähennys oli 1 500 eli 23.8 %. Työpaikkatarjoukset vähentyivät miesten kohdalla 97:llä eli 22.9 % ja naisten kohdalla 1 403:lla eli 23.9 %.

Ylioppilasväilykselle jätetyt 24 työpaikkatarjousta sisältyivät eo. lukuihin.

Työpaikkatarjouksia oli eniten toukokuussa, 629 ja vähiten joulukuussa, 209.

Työpaikkatarjoukset jakaantuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 239 (miehet 47, naiset 192) eli 5 %, tarjoiluhenkilöstö ja kassat 1 647 (157, 1 490) eli 34.5 %, keittiöhenkilöstö 2 762 (58, 2 704) eli 57.9 %, eteisvahtimestarit, portierit ja hotellinsiivoojat 90 (50, 40) eli 1.9 % ja muut 36 (12, 24) eli 0.7 % työpaikkatarjousten kokonaismäärästä, joka oli 4 774 (324, 4 550). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasväilyksen jo edellä mainitut työpaikkatarjoukset: miehet 2, naiset 22.

Tarjoiluhenkilöstön ja kassojen ryhmässä vähenivät työpaikkatarjoukset 21.6 %, keittiöhenkilöstön ryhmässä 26.2 % edelliseen vuoteen verraten. Erityisesti astiainpesijöiden kysyntä väheni kertomusvuonna, sillä nämä työntekijät, jotka hyvänä aikana usein vaihtoivat työpaikkaa, koettivat kertomusvuonna työnsaannin vaikeuduttua olla mahdollisimman kauan paikoissaan.

Turistiliikenteen vilkastumisen johdosta vaativat työnantajat portiereilta ja eteisvahtimestareilta melkein poikkeuksetta vähintään molempien kotimaisten kielten taitoa. Todettakoon, että kaikki kertomusvuonna työtä hakeneet 43 portieria osasivat suomen kielen lisäksi vähintään auttavasti jotakin vierasta kieltä, lähinnä ruotsia. Eteisvahtimes-

tareiden joukossa oli 23.7 % sellaisia henkilöitä, jotka osasivat ainoastaan suomea ja 30.3 % sellaisia, joilta puuttui kokonaan ruotsinkielen taito.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 188.5 (ed. v. 163.9) työnhakemusta. Tämä ns. yleisen rasitusluvun nousu osoittaa työmarkkinoiden hiljentymisen.

Työnvälitysten luku oli 3 743 (4 797), joista miesten välityksiä 240 eli 6.4 % (313, 6.5 %) ja naisten 3 503 eli 93.6 % (4 484, 93.5 %). Kokonaisvähennys oli 1 054 eli 22 %. Miesten välitysluku väheni 73:lla eli 23.3 % ja naisten 981:llä eli 21.9 %.

Ylioppilasvälityksen 20 välitystä sisältyvät eo. lukuihin.

Helsingin ulkopuolelle toimitettuja välityksiä oli yhteensä 624 eli 16.8 % kaikista välityksistä (ed. v. 459, 9.6 %). Näiden välitysten lisääntyminen edelliseen vuoteen verraten johtui pääasiassa vilkastuneesta yhteistoiminnasta työnvälitystoimistojen ja työasiamiesten kanssa. Yhteistyötä koetettiin edistää mm. siten, että osasto jätti eräissä maaseutu-kaupungeissa ilmestyviin sanomalehtiin ilmoituksia, joissa työnhakijoita kehoitettiin jättämään työnhakemuksensa joko paikalliselle työnvälityselimelle tai osastolle. Paikalliseen työnvälityselimeen ilmoittautuneista työnhakijoista saatiin puhelimitse henkilötiedot, joten välitystoimenpiteitä voitiin täten huomattavasti nopeuttaa.

Välitykset jakautuivat ammattiryhmittäin seuraavalla tavalla: johtohenkilöstö 173 (miehet 23, naiset 113) eli 3.7 %, tarjoilohenkilöstö ja kassat 1 373 (133, 1 240) eli 36.9 %, keittiöhenkilöstö 2 132 (44, 2 088) eli 57.3 %, eteivahtimestarit, portierit ja hotellinsivoojat 56 (28, 28) eli 1.5 % ja muut 25 (9, 16) eli 0.6 % välitysten yhteismäärästä, joka oli 3 723 (238, 3 485). Näihin lukuihin tulevat lisäksi ylioppilasvälityksen em. välitykset: miehet 2, naiset 18.

Tilapäisvälitysten vähentyminen 25.4 % edelliseen vuoteen verraten johtui pääasiassa tilapäistarjoilijoiden kysynnän pienentymisestä, johon vaikutti mm. se, että useiden ravintoloiden omat tarjoilijat koettivat parantaa ansiotasoaan olemalla työssä vapaavuorolla, silloin kun siihen suurempien tilausten yhteydessä tarjoutui mahdollisuus. Tästä johtuen ei esim. Yhtyneet Ravintolat Oy., joka hoiti tarjoilun Ranskan teollisuusmessujen yhteydessä toimineessa ranskalaisessa ravintolassa, tarvinnut ulkopuolista tarjoiluhenkilökuntaa, kuten monena aikaisempana vuotena vastaavanlaisissa tapauksissa.

Työpäivää kohden oli 12.1 (15.9) välitystä.

Sataa työpaikkatarjousta kohden oli 78.0 (76.2) välitystä ja sataa työnhakemusta kohden 41.4 (46.5) välitystä.

Menot. Osaston kokonaismenot olivat 4 403 483 mk (ed. v. 3 929 597 mk).

Yksityiskohtaiset tilastotiedot selviävät eripainoksen taulukkoliitteistä.
